

מסורת הש"ס

(א) [עירוויץ 7ד, (ז) [שם],
(ג) ז"ק כח. לעיל יב. כו: ס;
(ד) ותנו. רש"ל, (ה) [כתובות
קט:], (ו) [שם], (ז) רש"ל,
(ח) זס"א: ממפרקו,

ורה אור השלם

1 קום הַתְּהִלָּךְ בְּאֶרֶץ
לְאַרְבֵּה וּלְרַחֵבָה כִּי לָךְ
אֲתַנְנָה: בְּרֹאשִׁית יג יז

גליון הש"ס

גמרא מ"ט דר' אליעזר. עי'
בפרשת דרכים דרך האמרים
דרוש א':

הגהות הב"ח

(א) גמרא משום דרבי יהודה
אמר רב לאמר רב יהודה
אמר רב מלך שהמזיקין:

מוסף רש"י

קרובה לזה. עניינות
הישיבות מוקד לאומי דל
ורחוקה לזה. אלא
המקומו ללד האחר שזיו
יחיון להקדך כל סיבות
השדה, ופסחים חלמל
השדה לא היו מקיפו כל
דך (ב"ב כח). רביש שברור
קדן לעצמן. רביש חת,
מה שברור ברור. ואט
רמל לגרוד (שורבן צד).
שברור ברור ברור
שדה. שטח לן דך
זו ואט יודע אי כלמל
אי דלדומו וברור לן
חת חת חתומ (שם).
מזר שחזיקו ברביש.
לשומרו לן דך, אסור
לקלקלו. אט שטח של
יחול (ע"פ כח).

מוסף תוספות

א. ואם איתא ה"כ לא
מכריז הא דר' גידל
ודרבה בר ר' הונא
למשמעין דהאי תירוצא
לרבה בר ר' הונא
הוא יע"ש. ב. ומה לי
אמרה ר' אליעזר או
אמרה. שס. ועין
ר"ן. ג. [ד]במתניתין לא
אבדה לוק דר'. נכ"ן.
ד. [ל]כן נקט ה"ה
דרך תוספת ואע"ג ד
פכיד מעשה בגוף הקרקע
בזמאמרינן ב' חזקת. שס.
ה. כיון דרוריה.

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

ק.

עין משפט
נר מצוה

עַח א ב מ״י פֿאַ מַהֲלֵ
מִכִּירָה הֲלִ יִג סָמָה
עֶשְׂרֵן פֶּב וּטוֹשׁ״ע ח״מ ס״
קָבָ סַעִיף ז׃

עַח ג ד מ״י שֶׁס הֲלִ יִד
וּסָמָה שֶׁס וּטוֹשׁ״ע שֶׁס
יִכְנִי שְׁנִיָּה שְׁהִבִּיא הֶרְשֵׁב״ס׃

פ ה ו ז מ״י פֿכִּיא מַהֲלֵ
מִכִּירָה הִלְכָה ט סָמָה
עֶשְׂרֵן שֶׁס וּטוֹשׁ״ע ח״מ ס״
רִיו סַעִיף ד׃

רבינו גרשום

[illegible][illegible]

בגוץ שאברהם אֵהָן דרך באותה שדה. פירש רבינו שמואל ו"כ"ש ממתי' שמדמנו נתן להם ויזכר הכי דקאמר לרביה זר רב הוּא דאמר אין הלכה טעמא מאי פירש דפשיטא דלן מוקי' ממתי' אליבא דרבי אליעזר ודלן כהלכתא וכמאן מוקי' לה וקשה לר' דרסי' המינח (ב"ב 97 ע"ב) לא מייית' מילתיה דרבי

הצד דרך עקלתון
קה לזה ולימא להו
י הא מני רבי אליעזר
ומר משום רבי אליעזר
ממם מה שבררו בררו
גום גינהו^ט אמר רב
דה לון דרך באותה
אמר רבה בר רב
ה כר"א מאן דמתני
מא מאי משום דרב
דה מצר שהחזיקו בו
אליעזר רבים במאי
יא הלך בה לארכה
לכו דברי ר' אליעזר
ילוך מועיל כלום עד
מ"ט דר' אליעזר
ארץ לארכה ולרחבה
תם משום חביבותא
ליה הכי כדי שיהא
א"ר יוס' בר' חנינא
בשביל של כרמים
קנה בהילוך כי אתו
אמי אמר להו ג' הבו
נא דבשישתא והדר
יימין מחיצתא אבל
י היכי דשקיל כרעא
חיד ד' אמות: תנא
יעבור חמור במשאו
חרים^ט (ותניא אידך)
שני גמדים ומחצה
כדייני גולה והאמר
יים ואידי ואידי חד
הרבים שש עשרה
רך היחיד ארבע
עיר שמונה אמות

דורך זאל שום תיקון צורירע צעלאז:
בשבי"ה ש' ברמ"ם. נראה דדוקא צעציל על כרמ"ם שאינו
עשוי כלל אלא להיגוף¹ אלז שאר דרך עשוי קצת להשתמש
צו צורך אחר². וְאֵלָּא אמר אלא אי לא מבימי מחיצתא אב"י מבימי
בב"י. ולא שיהו מחצות גבוהות דא"כ היכי דרי טונא אלא מחצות
גמורות טפח או טפחיים להיכר השציל הלכך כשמכר לו השציל
צאדהו לא יתן לו אלא כמו שהוא עשוי אפי' לא יתן לו אלא דשקיל
כדעא ומנה כדעא זה דחקו לרצונו שמואל שאינו נראה לו
גירסא זו לפי שהיה סבור דהך מחצות גבוהות אברהם:
והכוזין

דהוּוּ לְהוּ כְּיוֹרְשֵׁין וְלֹא כְּגֻלְגִּין וְלֹא יִהְיֶה רְשׁוֹת נֶשְׁטֵן לְקַטְרוֹג וְלֹא יֵינן אוֹתוֹ כְּדֹאמְרֵינן בְּחֻקַּת הַבְּתִים (לְעִיל דף ע"ג:) הֲלֵעַ מַנְעוֹת בְּנִכְסֵי הַלְחָצִירוֹ לְמִכּוֹר שְׂבִיל שֶׁל כְּרֵמִים. וְר"ח פִּירַשׁ דְּבִנְיָ שֶׁאֵצְדָּה מְזוּרוֹת עַל כִּתְפוֹ וְהָדָר אֵילָן וְאֵילָךְ וְלֹא יִגְעוּ הַזְּמוּרוֹת בְּמַחֲסוֹת מִזֶּה וְגַדְרַת מִזֶּה אֶל לְרִיךְ הַלְחָצִיר אֶת הַדֶּרֶךְ וְלִמְשׁוֹךְ כִּתְלִים בְּשֵׁל אֶת מַסְּבִימֵי מַחֲסֵהָ. לֹא יֵתֵן לוֹ אֲלֵל מִדֶּרֶךְ כִּף רַגְלֵיו וְיִזְרַע מַסְּבִי עַל כִּתְפוֹ. וְאִתּוֹ דִּגְרֵם וְלֹא אֲמֵרן אֲלֵל דִּלֵּל מַסְּבִימֵי מַחֲסוֹת סָתַם וְאֵי גַמְדִּין וּמַחֲסֵה יְהוּ כְּדִלְקֻמֶּן: ה"ג דִּינִי גֻלָּה אֲמַרִי. וְהִינּוּ יוֹי נִיבָהוּ. אִי נִמִּי ה"ג תְּנוּ דִּינִי גֻלָּה שׁוֹמֵם בְּרִייתָא וְכַף בֵּית כּוֹר (לְקַטְרוֹג וְיֵשׁ אֲזוּמִרִים אֲמוֹת שְׁלִימוֹת דְּקָרָא כְּתִיב גַּמְד אֲרֻכָּה (שׁוּפְטִים א): ח"ד א: דֶּרֶךְ הַיְחִיד. לֵילָךְ אֶדָם אֶחָד לְשָׂדֶה שְׁלוֹ: דֶּרֶךְ מַעֲרִי לְעִיר. שֶׁהִדְרָךְ וְמוֹנֵה אֲמוֹת. שֶׁאֵם יִפְגְּעוּ שְׁמִי עֲגֻלוֹת זוּ בָּזוּ שֶׁלֹא יִתְעַכְּבוּ זוּ: בָּזוּ:

רצו אשי אחר. מחנ"י בכל דרכים שצוולם מיירי הן ישרים הן עקלקלמן ולא משום גזירה אלא משום דכולהו הוו עקלקלן דכל דרך שנומנין מזד אחד שלא היה שם דרך תחלה יש בני אדם שנעשית להם חרקה מן הראשונה והיא נעשית להם קרובה יותר ללאותן העושים צעיר מזד דרך הראשון או

ונעשית להן עכשיו דרך עקלתון ואין
ההרשות בידי לגזול את הרבים. וצין
ר' אשי לר' צביד לכתב מידי אלא
החילוק טעמים כעין משמעות דורשין
אליהם צינייהו. ומקשי לכולהו כיון
דמתקנת חכמים הוא או דין הוא דשלו
אלא הניגו אס' כן למה מה שנתן נתן:
ליהם להו כו' דמקט טעמא הוא:
כשצוירו דרך לעלמן. דרך שדה אחר:
דממה צוירו צוירו. אע"פ שלא נטלו
גדשות מצעל שדה וכדמוקי לה לקמן:
ומתמהינן אטו רבים גולנין וינסו.
ושיגולו קרקע של אחרים: כשאזדה
לגלון דרך צאונה שדה. דמ"מ אורחא
צאית להו גביה ויפה כח רבים מכה
אחריד שיהיחד שאזדה לו דרך צאנה
לדין או צרור מעצמו אלא או צבית
רבים צבית דין דמו דמאן מינייהו
ומזמין להאי לבי דינא. וכ"ש מתמימין
היהוא עצמו נתן להם ומיהו שלו לא
ההניגו דקנסין ליה לפי שנתן להם
דרך עקלתון: אי הכי. דכשאזדה
לקמן דרך מיירי רבי אליעזר: אמאי
הכלה ר' אשי ר' רב הונא אחר רב אין
הכלה ר' אליעזר. והלא הדין עמו
ששפילו החכמים החולקין על אדמונ
ואומרים יקח לו דרך או יפרח בארס)
הא אוקימנא¹⁰ בחד דלמי מכה ארבעה
באכל צאונה שדה דברי הכל חייב
בעל השדה ליתן לו דרך לכתס בה
לעצמו ופי' רבי ר' הונא שצוירו
לעצמן רבי עשו קשיא לר' דאמר
אין הכלה אדרד דאוקמה כשאזדה:
אין דמאן דמסיי הא לא מסיי הא. ר' גידל
דמתמי משמיה דרב כגון שאזדה לא
מתמי הא דאמר רבא בר רב הונא אחר
רב אין הכלה: ה"ג ולרבה בר רב הונא
ממסתי טעמא מאי. כיון דאמר אין
הכלה לא ס"ל לאוקומי סתם ממתי
כר' אליעזר: שפוזיקו לו רבים.

שֶׁהַשְּׁהוּוּ וּמִקְנֵהוּ לְהִלְיֹחַ וּהַצֵּלִים יָדְעוּ וּשְׁמֹחוּ אֲסוּר לְקַלְקְלוּ דְרֹחַ
 וְכִ"שׁ מַחֲנֵי שֶׁנֶּחֱן לָהֶם הָהוּא דְרֹחַ בְּרַח הוּא דְלֹאמֹר אֵין
 מַחֲנֵן וְכַנּוּן שֶׁהַחֲקִיךְ: וְלִר"א. אֲלִיבָא דְרַבָּה בַר רַב הוּא דְלֹאמֹר אֵין
 הֶאֱלֹכָה וּמוֹקֵי לֹה כְּשֶׁלֹּא אֲבָדָה לָהֶם דְרֹחַ וּפִי"ה קָאָמַר ר' אֲלִיעֶזֶר מֵה
 צִיבִירוֹ צִיבִירוֹ צִיבִירוֹ צֶלְמָא בְּלֹא חֻזָּקָה: בְּמֵא"י קִנּוּ לֵה. וְכִי צִיבִירוֹ
 וּמִשְׁנֵי בְּהִלּוּכָהּ דִּהֵא שְׁצִירוֹ הוּא הִילְיֹחַ וְעֵינֵינוּ אִין צִיבִירוֹ
 אֲרֻמָּתָם שֶׁלְבוֹ לָשֶׁם: עַד שִׁימוּקֵי. לְשִׁוּוֹת קִרְקַע לְחַרְשָׁה אִין עַד
 חֻזָּקָה מִכִּי דִיִּישׁ אֲמַנְרִי לֹאֹ בְּהִלּוֹחַ מִיִּירִי אֲלֵא בְּהַגְבָּהּ הַמַּנְרִי וְשֶׁ
 הֶאֱקִרְקַע לְתַקֵּן אֵת הַמַּנְרִי וּלְחַזְקוֹ דִּהֵיִינוּ נַעַל וְגַדְרִי: כִּי שִׁיבָה נֹחַ
 אֶלְעָבֶלן מִדֵּת הַדִּין: קִנְיֵה בְּהִלּוֹחַ. דְרֹחַ הַנֶּחֱמָה הַמַּעֲשֶׂה
 הַגֵּהֵר קִנְיֵה: כִּי אֲסוּר לְקַמֵּיה דְרִבִּי יִתְחַ. לְדוֹן עַל עֶסֶק אֲדָם שֶׁ
 לוֹ דְרֹחַ שְׁדֵּרוֹ מִיִּירִי: הַזֶּה לֵיָה. שְׂבִיל רַחֲמֵי כִי הִיכִי דְרִבִּי טוֹנָה
 שֶׁלֹּא אֲמָרֵן אֲלֵא דְמַסִּימֵי מַחֲלִיטָא. שִׁישׁ שֶׁם לְשִׁבְלִי בְּרַח
 לְאַחֲוִירֵיהֶם כִּדִּי שֶׁלֹּא חֲקִיכִים הַכְּתִילִים לְהַפִּיל הַמַּשׁוּי מַעַל כְּתַפּוֹ:
 הַמְּמוֹכֵר אִין יֵטַע כְּרֵס מִיכֵן וּמִיכֵן לְדִין כֵּאֵן דְּבַר הַמִּזְיֵן לוֹ כְּשִׁיטַע
 הַלֶּכֶךְ יִי"ל שֶׁמֶכֶר לוֹ כֹּל זָכָרוֹ אֲבָל הִיכָא דְמַסִּימֵי מַחֲלִיטָא הַדְּבַר דִּיֹּו
 לֵיָה לְמַה לֹּא יִתֵּן לוֹ כֹּל זָכָרוֹ: כְּרַעָא. רַגְלִי: כִּי שִׁעִבִּיר חֲמוֹר
 שֶׁשְׂמוּאֵל וְקִרְנָה בְּפִ"ק דְּסִנְהֶדְרִין (דף פ' ע"ש) וְהַלֶּכֶךְ לֹא גִרְסִי תִנִּיב לְאֵמָה
 בְּרִיטִין נְמִי הִכִּי: גַּמְדִין. אֲמוֹת קְטוֹנוֹת מַשְׁפּוּקִי) עַד שֶׁאֲבָדָה
 שֶׁיִּדְרֹקָה: וְכַנּוּן אֲמַר בַּר רַבָּה אֲלֵא לְהַלֵּךְ לְאַשְׁמוּעִינִי דְרֹחַ שִׁעִבִּירָא
 מִיּוֹחֲדָה לְשִׁמֵּי עִירֹת הֵלְלוּ וְאֵין אֲנָשִׁי עִירֹת אַחֲרוֹת נִכְנָסִין לָשֶׁם

וילווהו ליה כי היכי דדרי טונא דשבישתא והדר. כלומר למהלך שבשיל של כרמים יתנו לו כשי
אלא משום דלא מסיימי מחיצתא. של שביל שאין שם גדר מיכן ומיכן, אבל מסיימי מחיצתא אפילו
ומחצת: דרר מעיר לעיר ש

(א) נראה דל"ל נתן ושלנו לא הגיעו ולא מצי כו'. (ב) פי' רבינו בזה הוא כפי' חוס' בד"ה כגון צתי' השני ועוד י"ל וכו' ודו"ק.